

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum 26 november 2021
Betreft Beantwoording vragen over het gedogen van ernstig dierenleed door
botbreuken, bloedingen en ontwrichtingen bij tientallen miljoenen
kuikens per jaar

Ons kenmerk
DGA-DAD / 21268523

Uw kenmerk
2021Z18642

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik uw Kamer de antwoorden op de vragen van het lid Vestering
(PvdD) over het gedogen van ernstig dierenleed door botbreuken, bloedingen en
ontwrichtingen bij tientallen miljoenen kuikens per jaar (ingezonden 27 oktober
2021, kenmerk 2021Z18642).

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

1

Kunt u bevestigen dat u de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft opgedragen om niet meer handhavend op te treden tegen het vangen van kippen aan de poten bij pluimveebedrijven, ondanks het feit dat de rechter eerder dit jaar bevestigde dat de Europese Transportverordening het verbiedt om dieren bij de poten op te tillen?

Antwoord

Dit is niet correct. De IG NVWA neemt eigenstandig besluiten over de inspecties en handhaving. In lijn met de brief van de Europese Commissie van 3 augustus jl., waarover ik uw Kamer in de beantwoording van schriftelijke vragen van lid Van der Plas (BBB)¹ heb ingelicht, en na overleg met LNV maakt de NVWA nu een pas op de plaats ten aanzien verdere inspecties op de vangmethode zolang een eenduidige interpretatie van de EU-norm ontbreekt.

2

Kunt u bevestigen dat kuikens die ondersteboven aan hun poten bij elkaar worden geharkt en met meerdere tegelijk in kratten worden gegooid of gepropt hier ernstig letsel zoals bloedingen, gebroken vleugels of andere botbreuken door kunnen oplopen, wat ook volgens de NVWA zorgt voor ernstig lijden?

Antwoord

Zoals ik ook in de eerdergenoemde beantwoording op schriftelijke vragen van lid Van der Plas (BBB) aangaf, ben ik evenals de NVWA van oordeel dat de huidige vangmethode, waarbij meerdere dieren per hand aan de poten worden vastgehouden en ondersteboven hangen, niet diervriendelijk is. Bij het vangen van pluimvee moet het uitgangspunt zijn, dat het ontstaan van letsel ongeacht de vangmethode te allen tijde voorkomen dient te worden. Samen met de NVWA blijf ik in gesprek met de sectorpartijen om hen ervan te overtuigen om over te stappen op een meer diervriendelijke vangmethode. Daarbij wordt graag gebruik gemaakt van de kennis en ervaring die sommige NGO's hebben met alternatieve vangmethoden.

3

Kunt u bevestigen dat u niet de uitspraak van de rechter opvolgt, maar een advies van de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA) wil afwachten om te bekijken of een verbod op het vangen aan de poten noodzakelijk en gerechtvaardigd is?

Antwoord

Zoals ik eerder heb aangegeven, wil ik graag het advies van EFSA afwachten daar ik uit de brief van de Europese Commissie opmaak dat het verbod in de transportverordening niet van toepassing zou moeten zijn op pluimvee. Het aanstaande EFSA-rapport moet dan ook uitwijzen of het vangen van pluimvee bij de poten geheel verboden dient te zijn, dan wel onder voorwaarden toch toegelaten kan worden.

Overigens merk ik graag op dat de uitspraak van de rechter volledig is opgevolgd door de NVWA. De voorzieningenrechter heeft op 29 april jl., naar aanleiding van

¹ Aangangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020-2021, nr. 342.

een niet in behandeling genomen handhavingsverzoek, bepaald dat de NVWA moest onderzoeken of de drie pluimveeservicebedrijven die in het verzoek werden genoemd bij het vangen in overtreding waren van de Europese transportverordening². Vervolgens moest de NVWA uiterlijk op 10 juni jl. beslissen of handhavend moet worden opgetreden tegen deze bedrijven. Hieraan is gevolg gegeven. Er zijn inspecties uitgevoerd, waarbij overtredingen werden geconstateerd. Dit heeft geleid tot het opleggen van boetes.

4

Herinnert u zich dat de EFSA in 2004 concludeerde dat bij 4,5% van de vleeskuikens ontwrichtingen ontstaan door het ruwe vangproces en dat 3% van de vleeskuikens en tot wel 41% van de leghennen hierdoor botbreuken oploopt?

Antwoord

Ik ben bekend met deze EFSA publicatie.

5

Klopt het dat juridisch alleen zaken mogen worden gedoogd als er op korte termijn uitzicht is op legalisatie? Kunt u bevestigen dat dit hier niet zo is, aangezien aanpassing van de Europese Transportverordening pas in 2023 is voorzien en het allerminst zeker is dat EFSA zal adviseren om het verbod op het aan de poten optillen van kippen in te trekken?

Antwoord

Vanwege de huidige onduidelijkheid zal de NVWA nu geen inzet plegen op dit specifieke gebod (zie ook vraag 1). Het is inderdaad nog onduidelijk wat de EFSA hierover zal adviseren. Om te waarborgen dat het Nederlandse beleid aansluit bij de meest recente Europese wetenschappelijke inzichten, wil ik in ieder geval dit advies afwachten.

6

Kunt u bevestigen dat Nederlands onderzoek uitwijst dat er grote bloedingen ontstaan bij gemiddeld 4,5% van de vleeskuikens die op deze manier worden gevangen en dat dit betekent dat hier jaarlijks 27 miljoen kuikens aan lijden? Zo nee, om hoeveel dieren gaat het dan?

7

Kunt u bevestigen dat er vlegeldislocaties, ofwel ontwrichtingen, ontstaan bij gemiddeld 1,5% tot 3,9% van de vleeskuikens die op deze manier worden gevangen en dat dit betekent dat hier jaarlijks 9 tot 23 miljoen kuikens aan lijden? Zo nee, om hoeveel dieren gaat het dan?

Antwoord 6 en 7

Ik ben bekend met dit onderzoek, dat mede is gefinancierd door het ministerie van LNV. Deze getallen worden niet centraal bijgehouden dus ik kan de jaarlijkse aantallen niet bevestigen, noch ontkennen.

² Verordening (EU) 1/2005 van de Raad van 22 december 2004 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten en tot wijziging van de Richtlijnen 64/432/EEG en 93/119/EG en van Verordening (EG) nr. 1255/97

8

Bij hoeveel leghennen in de Nederlandse pluimveehouderij worden jaarlijks botbreuken, bloedingen en ontwrichtingen geconstateerd?

Antwoord

Deze getallen worden niet centraal bijgehouden.

9

Kunt u bevestigen dat uit onderzoek is gebleken dat het aandeel vleugeldislocaties tijdens en door het slachtproces toeneemt naar gemiddeld 7,9% van de vleeskuikens, wat neerkomt op bijna 47,5 miljoen kuikens per jaar en dat dit in 7 van de 8 gevallen gepaard gaat met een open wond? Indien dit aantal niet klopt, om hoeveel dieren gaat het dan?

Antwoord

Dit volgt inderdaad uit de steekproef die in dit onderzoek is genomen. Deze getallen worden niet centraal bijgehouden dus ik kan de jaarlijkse aantallen niet bevestigen, noch ontkennen.

10

Kan een vleugeldislocatie, waarbij het kraakbeen van het ellebooggewricht losraakt van de botgroeiplaat en er in sommige gevallen een bot naar buiten steekt, reden zijn voor het afkeuren van een kuiken voor humane consumptie? Zo ja, hoeveel dieren worden er per jaar om deze reden na de slacht afgekeurd? Wat vindt u er van dat deze dieren zijn gefokt, gebruikt en gedood om te eindigen in de destructie?

Antwoord

Een open dislocatie van de vleugel of een dislocatie waarbij een bloeding is ontstaan, vormt een risico voor de voedselveiligheid. Alleen de aangedane vleugel is dan ongeschikt voor menselijke consumptie en wordt verwijderd. Het is dus niet het gehele dier dat wordt afgekeurd. De betreffende delen worden als dierlijk bijproduct afgevoerd van het slachthuis en als zodanig verder verwerkt. Er wordt niet centraal bijgehouden welke aantallen dit betreft.

11

Herinnert u zich dat, tot het moment dat de NVWA intensief ging controleren op dit zogenoemde 'vangletsel' bij kuikens, slechts bij 45% van de pluimveebedrijven de regelgeving om verwondingen of bloedingen tijdens het vangen te voorkomen werd nageleefd en dat de NVWA zich zorgen maakte over de naleving na deze intensieve handavingsperiode?

Antwoord

Ja.

12

Wat verwacht u van uw vrijblijvende gesprekken met de sector over de overgang naar meer diervriendelijke vangmethodes zoals het rechttop vangen, nu naar

schatting nog meer dan 99,5% van de kippen in Nederland aan de poten wordt gevangen? Waar baseert u uw verwachting op?

Antwoord

De sector heeft een plan van aanpak opgesteld en betreft dierenwelzijnsorganisaties bij dit plan. Ik kijk uit naar de voortgang en realiseer me daarbij goed dat het een grote omslag zal zijn, als alle pluimveebedrijven andere vangmethodes moeten gaan inzetten.

13

Erkent u dat u, door uw opdracht om niet meer handhavend op te treden tegen het aan de poten vangen van kippen, ernstig dierenleed gedooft bij tientallen miljoenen kippen?

Antwoord

De NVWA maakt nu een pas op de plaats ten aanzien van verdere inspecties op de vangmethode maar zij blijft zich onverminderd inzetten op het algemenere gestelde verbod in de transportverordening om "dieren te vervoeren of laten vervoeren op zodanige wijze dat het de dieren waarschijnlijk letsel of onnodig lijden berokkent". De NVWA ziet toe op vangletsel bij pluimvee via een systematiek van controles achteraf in het slachthuis. Op basis van deze inspecties, die zowel steekproefsgewijs als risicogericht worden uitgevoerd, kunnen boetes in de keten worden opgelegd. De handhaving is in mei van dit jaar verder aangescherpt en eind september/begin oktober zijn op alle grote slachthuizen intensieve inspecties uitgevoerd. Ik verwijs uw Kamer naar het nieuwsbericht dat de NVWA hierover heeft gepubliceerd³.

14

Erkent u dat de rechter heeft bevestigd dat u de mogelijkheid en de wettelijke plicht heeft om ernstig dierenleed te voorkomen, aangezien de Europese Transportverordening het verbiedt om dieren bij de poten op te tillen en daarvoor op dit moment geen uitzonderingen kent?

Antwoord

De voorzieningenrechter heeft dit niet tijdens de zitting uitgesproken. Het vonnis heb ik toegelicht in antwoord op vraag 3. De uitspraak is opgevolgd.

15

Waarom onderneemt u hierop geen actie en gedooft u dit ernstige dierenleed terwijl u zegt van oordeel te zijn dat de huidige vangmethode, waarbij meerdere dieren per hand aan de poten worden vastgehouden en ondersteboven hangen, niet gewenst en niet diervriendelijk is?

Antwoord

In afwachting van de meest recente Europese wetenschappelijke inzichten van de EFSA is nog geen eenduidige interpretatie van de EU-norm voorhanden waarop mijn inzet op het specifieke verbod op vangen aan de poten bepaald kan worden. De NVWA zet ondertussen de inspecties op vangletsel onverminderd voort. Verder

³ <https://www.nvwa.nl/nieuws-en-media/nieuws/2021/03/03/nvwa-neemt-maatregelen-tegen-vangletsel-bij-pluimvee>

zet ik me in het kader van de aanstaande herziening van de Europese transportverordening samen met gelijkgestemde lidstaten in voor het verplicht stellen van goede praktijken voor het vangen van pluimvee, zoals die uit de het Europese *Animal Transport Guides project*⁴.

16

Kunt u deze vragen één voor één en voor de behandeling van de begroting van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit beantwoorden?

Antwoord

Ik heb me ingespannen om de vragen zo goed en zo spoedig mogelijk te beantwoorden.

⁴ <http://animaltransportguides.eu/wp-content/uploads/2016/05/Poultry-BroilersFINAL.pdf>;
<http://animaltransportguides.eu/wp-content/uploads/2016/05/Poultry-End-of-lay-Hens-FINAL.pdf>